

Samuel Ivaška

režisér, hudobník, básnik, textár, skladateľ, spevák, scenárista, dramaturg, producent a pedagóg

Samo Ivaška sa narodil v Ružomberku. Ako 15 ročný odchádza do Vodňan na štúdium rybárskej priemyslovky. Jej slobodný duch a malebné prostredie južných Čiech, divadelná scéna Českého Krumlova a najmä časté stretnutie s Prahou, s českým kultúrnym živlom Laterna magica, divadlom Ateliér, Rokoko, Viola a inými, najmä malými javiskovými formami, ktoré spájajú filmovú projekciu so živým scénickým textom - vedú k jeho prvým autorským pokusom. Uvoľnená klíma, zážitky z atmosféry Pražskej jari aj skúsenosť stážistu v divadielku MJF v libereckej Ypsilonke u Jána Šmídu a Jiřího Traxlera z Pražskej Violy menia jeho osobný život. Uvádza samostatné originálne koncipované pásma – spojenia hudby, fotografie a filmu v banskobystričskom divadle hudby a pôsobí v Krajskom bábkovom divadle. Z Banskej Bystrice často odchádza do Bratislavy a Prahy. Na základe odozvy dospel k rozhodnutiu venovať sa hudbe v syntéze s poéziou, literatúrou, divadlom a filmom.

Tento autorský viacrozmerý prúd ho predurčuje slobodne spájať imagináciu obrazov, melódiu a slová spolu s komplementárnym prelínaním citových vzťahov abstraktných, nehmotných s účasťou na osude človeka. Jeho snom sa stáva štúdium réžie na pražskej FAMU, ale k tomu je potrebná prax. Na jeseň 1970 sa zamestná ako asistent réžie vo vtedajšej filmovej televíznej tvorbe, ktorá zažívala filmový boom a bola pre všetkých vynikajúcou, nielen praktickou školou.

V 1972 bol prijatý na štúdium filmovej a televíznej dokumentárnej tvorby AMU v Prahe. Študuje a popri tom dostáva v Československej televízii príležitosti samostatne režírovať filmový dabing, „vidieť z blízka umenie a prácu zahraničných tvorcov“. V roku 1979/80 s vyznamenaním končí štúdium u profesorov Navrátil, Šulc, Sklenář, Lehovec naraz v dvoch odboroch – v odbore *dramaturgia* – obhájením scenáristickej kolekcie – „Malá ZOO“, „Nebo nad pavlačou“, „Cassiopeia“ a teoretickou prácou „Pretlmočenia inojazyčných filmov“ a v odbore *réžia* – obhájením réžie troch autorských filmov ku ktorým napísal i scenár a hudbu (kamera Stacho Machata) – „...a narodí sa mesto“ /časozberné filmové rozprávanie o vzniku nového mesta, mega sídliska Petržalka, v troskách odchádza vôňa minulých čias, kamera s iróniou zaznamenáva spolu s ruchmi a komponovanou hudbou tento proces bez sprievodného komentára, vytvára originálnu atmosféru neopakovateľného/, „Pravda o Corine“ /rekonštrukcia dramatickej záchrany lode na rozbúrenom mori rádioamatérom z Malaciek/, „Malá ZOO“ /živé nahrávanie rock-jazzového oratória, poetiku libreta prelínajú spojenia fragmentov obrazov a výpovedí Adolfa Borna k slobode zvierat i ľudí v reáliách pražskej ZOO/.

Hudba sa stala natrvalo podstatnou zložkou Ivaškových *78 autorských filmov* a podobne aj kontaktný zvuk. K technickej realizácii svojich zámerov a videní používa vždy kameru Eclair 16 pilotovanú na zvukový záznam MG Nagra. Hneď od začiatku nachádza pochopenie a podporu šéfredaktora HRVP v ČST štúdia Bratislava Jána Slováka a v technickom zázemí pracovníkov v tamojších filmových laboratóriách na čele s Petrom Kirschnerom. Ich spolupráca zostane nadhlo trvalá až do zániku filmových laboratórií v STV r.2004.

Príznačná pre Ivaškov rukopis, (vôbec pre absolventov FAMU) bola snaha vyhnúť sa návyku istej schémy hovoriacich hláv a biografickej popisnosti. Novátorské používanie optík, farebných epizód, jazdy kamery, hľadanie výrazu obrazových i zvukových kontextov v poryvoch mysle, v súvislostiach vlastného pohľadu autora na tému prostredia a človeka so svojim osudom v ňom, bezprostredná silná výpoveď – to „pestovala“ FAMU.

Hneď po ukončení štúdia, v r. 1981, pri príležitosti 35 rokov FAMU, boli uvedené na medzinárodnom filmovom festivale v Oberhausene aj prvé dva filmy Samuela Ivašku vo výbere Joachima Schlegela a otvorili záujem o jeho prácu aj na iných medzinárodných fórach.

Od roku 1981 do roku 1983 zakladá Ivaška Štúdio NOVA pre novú atmosféru, tvorbu mladých nadšených filmárov. Pod značkou štúdia vznikajú pozoruhodné filmy mladých režisérov a kameramanov - Šindelka, Szomolányi, Zabloudil, Korda, Bambruk, Solan ml., Hečko, Krivda, Straka, Haviar, Balco, a ďalších, ale aj Jána Fajnora aj Ivaškov cyklus Albatros. Úradno-ideovým zásahom bolo štúdio „zrušené“ po premiére filmu „Suterén“.

Po roku 1989 Ivaška pracuje striedavo vo vrcholovom manažmente STV a v slobodnom povolání. Učí na UK, žurnalistike kde so študentmi realizuje projekt „Mydajky“ – 21 poviedok sebareflexie študentov a pokračuje založením alternatívnej školy kreatívnych médií „Prírodnej univerzity“ vo Vavrišove vďaka fondu MK ProSlovakia, v ktorej počas troch rokov absolvovalo štúdium veľa nadšencov filmovej tvorby. Prijíma pozvanie Václava Maceka na pedagogickú spoluprácu na VŠMU pri výučbe na katedre filmovej vedy. Aj táto spolupráca bola prospešná a obohacujúca pre všetkých.

V STV zakladá v roku 1992 v spolupráci s vtedajším riaditeľom štúdia Bratislava Milanom Fričom Art Centrum – pre novú umeleckú imidž televízie, vedie Cechy umeleckých scénických profesií. Vracia sa k filmom a do manažérskej pozície odborného poradcu pre Dvojku STV prichádza na prizvanie nového riaditeľa Richarda Rybníčka (2003-2006).

V súčasnosti pracuje na novom dlhometrážnom hranom projekte Odyssea Polárka. Žije a tvorí v Bratislave.